

Sygn. akt I ACa 1134/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Myszkowska (spr.)

Sędziowie: SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska

del. SO Joanna Składowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **T. B.**

przeciwko **B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w G.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 1 czerwca 2016 r. sygn. akt I C 1685/15

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokata A. K. prowadzącego Kancelarię Adwokacką w Ł. kwotę 3.321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych brutto tytułem wynagrodzenia za udzielenie powódce pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;**

3. **zasądza od T. B. na rzecz B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. kwotę 1.000 (jeden tysiąc) złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

I ACa 1134/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 1 czerwca 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo T. B. przeciwko B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z/s w G. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. W pkt 2 wyroku Sąd nie obciążył powódki kosztami procesu, a w pkt 3 przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Łodzi na rzecz adw. A. K. kwotę 4428 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielone powódce z urzędu.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Pozwem z dnia 20 października 2015 roku skierowanym przeciwko B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w G. powódka T. B. wniosła powództwo przeciwegzekucyjne, w którym zaprzeczyła zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności w sprawie o sygn. akt I C 2218/15, podniosła, że zobowiązanie to wygasło i zostało spłacone. Nadto powódka domagała się wyłączenia spod egzekucji majątku wspólnego małżonków T. i P. B. w postaci nieruchomości, ruchomości, wierzytelności, rachunku bankowego itp.

W dniu 10 grudnia 2007 roku Bank (...) S.A. oraz T. B. i P. B. zawarli umowę o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem franka szwajcarskiego.

Bank (...) S.A. w drodze umowy cesji przeniósł na B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. wierzytelność wynikającą z ww. umowy kredytu.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 roku wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie I C 1130/15 oddalono powództwo P. B. skierowane przeciwko B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G., o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Płocku wydanego w sprawie o sygn. akt I C 2218/13.

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd I instancji uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. W sprawie ostatecznie nie było wykazane czy tytułem wykonawczym, którego pozbawienia wykonalności powódka T. B. w niniejszym postępowaniu żądała, był wyrok Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 29 stycznia 2014 roku wydany w sprawie o sygn. akt I C 2218/13. Pomimo tego, że powódka była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika podstawa faktyczna powództwa nie została sprecyzowana. Zgodnie z treścią art. 840 k.p.c. § 1 dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia między innymi, jeżeli małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Pełnomocnik powódki, wezwany do sprecyzowania podstaw faktycznych i prawnych pozwu (zarządzenie k. 76), w piśmie procesowym z dnia 17 lutego 2016 roku nie zajął stanowiska w przedmiocie okoliczności istotnych z punktu widzenia zasadności powództwa przeciwegzekucyjnego. Przede wszystkim w sprawie nie jest wiadome czy przeciwko powódce T. B. nadana została klauzula wykonalności na wyrok Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 29 stycznia 2014 roku I C 2218/14, tym samym czy jest ona legitymowana czynnie do wystąpienia z niniejszym powództwem w myśl art. 840 § 1 pkt 3 k.p.c. Zgodnie zaś z obowiązującą w procesie cywilnym zasadą wyrażoną w art. 6 k.c. ciężar dowodu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Skoro powódka twierdząc, iż wyrok wydany przeciwko jej mężowi a zasądzający należność z tytułu zaległości w spłacie kredytu hipotecznego, jest niezasadny wskutek okoliczności powstałych po wydaniu tego wyroku, to wyłącznie powódka winna swe twierdzenia udowodnić, jak również wykazać, że wskutek istniejącej między małżonkami wspólności ustawowej małżeńskiej, przeciwko niej jako małżonce dłużnika, nadana została klauzula wykonalności na ww. wyrok. W tym stanie rzeczy powództwo, już z uwagi na niewskazanie istnienia legitymacji procesowej czynnej do występowania w niniejszym procesie w charakterze strony winno ulec oddaleniu. Sąd miał jednak na uwadze, iż powódka podniosła szereg zarzutów, których. Mimo zastępowania w dalszej części postępowania przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zdołano skonkretyzować. Zakładając, że pozew w niniejszej sprawie miał na celu pozbawienie tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Płocku I C 2218/14 wykonalności, zatem treść pozwu należało interpretować z punktu widzenia przesłanek uzasadniających to żądanie. Powódka wbrew obowiązkowi przewidzianemu w art. 3 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. nie przedstawiła dowodów na potwierdzenie zaistnienia po wydaniu ww. wyroku zdarzeń uzasadniających pozbawienie wykonalności ww. tytułu. Zaniechała również wyjaśnienia rzeczywistych okoliczności sprawy. Powódka nie wykazała również podniesionego zarzutu przedawnienia.

W tych okolicznościach Sąd I instancji powództwo oddalił.

Apelację od wyroku wniosła powódka, zaskarżając wyrok w zakresie pkt 1.

Skarżąca zarzuciła wyrokowi naruszenie przepisów postępowania w zakresie mającym istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie wskazanie przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pełnej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, tj. faktów, które uznał za udowodnione, i dowodów, na których się oparł.

Wskazując na powyższe apelująca wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji i przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu oświadczając, że nie zostały one uiszczone w całości ani w części. Nadto na wypadek nie uwzględnienia niniejszej apelacji, wniosła o nieobciążanie powódki na zasadzie art. 102 k.p.c. kosztami postępowania apelacyjnego w postaci kosztów zastępstwa procesowego pozwanego.

Sąd Apelacyjny w ramach uzupełnienia postępowania dowodowego postanowił z urzędu dopuścić dowód z wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 29.01.2014r. zawartego w aktach Sądu Okręgowego sygn. akt I C 2218/13 k. 89 oraz postanowienia z dnia 18.08.2010r. Sądu Rejonowego w Płocku j i Wydział Cywilny zawartego na k. 8 akt o sygn. I Co 3621/10 , a I także wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14.12.2016r. wraz z uzasadnieniem zawartego w aktach o sygn. I C 1737/16. a nadto dokumenty zawarte w aktach sprawy Km 45277/15 tj. w aktach egzekucji prowadzonej przeciwko P. B. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa.

Na podstawie powyższych dokumentów Sad Apelacyjny dodatkowo ustalił, że w dniu 10 grudnia 2007 roku Bank (...) S.A. i P. B. zawarł umowę o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem franka szwajcarskiego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty apelacji ograniczone zostały do naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa procesowego tj. art. 328 § 2 k.p.c. Zdaniem apelującej Sąd I instancji w uzasadnieniu zawarł jedynie ustalenie, iż powódka w pozwie powoływała się na przedawnienie wierzytelności objętej tytułem wykonawczym, powoływała się na swoją trudną sytuację życiową i materialną. Stąd też apelująca zarzuciła , że uzasadnienie wyroku zawiera braki, które uniemożliwiają jego kontrolę instancyjną. Powyższe uchybienie uniemożliwia weryfikację przyjętego przez Sąd I instancji toku rozumowania w sferze praktycznej. Z tego też względu uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych przepisem art. 328 § 2 k.p.c , a wyrok w sprawie winien zostać uchylony i przekazany Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania .

Powyższy zarzut apelacji należy uznać za bezzasadny.

Zgodnie z treścią art. 187 § 1 ust 1 i 2 k.p.c. pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, a nadto zawierać: dokładnie określone żądanie, a w sprawach o prawa majątkowe także oznaczenie wartości przedmiotu sporu, chyba że przedmiotem sprawy jest oznaczona kwota pieniężna i przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu.

Zatem obligatoryjnym elementem pozwu jest przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie pozwu (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.). Okoliczności te stanowią podstawę faktyczną powództwa (causa petendi). Sądowi nie wolno rozstrzygnąć czegokolwiek na podstawie innego stanu faktycznego niż ten, który jest podstawą powództwa. Chodzi przy tym o podstawę faktyczną, a nie kwalifikację prawną. Określenie (wskazanie) okoliczności faktycznych, mających stanowić podstawę roszczenia, należy wyłącznie do powoda i ani pozwany, ani sąd nie może tych okoliczności korygować.

Wskazanie okoliczności faktycznych w pozwie musi nastąpić w takich granicach, aby można było stwierdzić, że skierowane do sądu żądanie znajduje w nich uzasadnienie. Przytoczenie okoliczności faktycznych w pewnego rodzaju sprawach ma zasadnicze znaczenie, pozwalając nie tylko stwierdzić istnienie uprawnienia do wysuwania przez powoda żądań, ale - eliminując w tych sprawach wagę samego żądania - okoliczności te określają w sposób bezpośredni granice, w jakich sprawa będzie rozpoznawana.

W niniejszej sprawie powódka wniosła powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Powódka mimo ustanowienia dla niej profesjonalnego pełnomocnika nie wskazała jakiego tytułu wykonawczego żąda pozbawienia. Pełnomocnik powódki pomimo zobowiązania Sądu oświadczył jedynie, że prawdopodobnie powództwo dotyczy tytuł egzekucyjnego w postaci wyroku z dnia 29.01.2014 r. Sądu Okręgowego w Płocku sygn. akt I C 2218/13. oraz, że nie ma wiedzy, czy przeciwko powódce została nadana klauzula wykonalności. Wskazał, że braku doprecyzowania roszczenia wynika z utrudnionego kontaktu z powódką i braku uzyskania konkretnej informacji pomimo podejmowanych prób. Ponadto oświadczył, że nie wnosi o uzupełnienie materiału dowodowego, nie zgłaszając nawet wniosku o załączenie akt Sądu Okręgowego w Płocku sygn. akt I C 2218/13.

W istocie zatem to nie Sąd Okręgowy nie dokonał ustaleń faktycznych w uzasadnieniu wyroku lecz strona powodowa nie określiła podstawy faktycznej swojego żądania i nie wskazała faktów z których wywodzi swoje roszczenie. Uzupełniająca rola przepisu art. 232 k.p.c w stosunku do art. 6 k.c. polega na tym, że proceduralna reguła wskazuje, że to strony procesu są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne oraz statuuje uprawnienie sądu do dopuszczenia dowodu niewskazanego przez stronę. W art. 232 k.p.c. nie chodzi jednak o obowiązek strony, którego wykonanie można wymusić, lecz o ciężar procesowy, który strona podejmuje we własnym interesie w świetle art. 6 k.c. Jeżeli bowiem strona ta pozostanie bierna, to spotka się z ujemnymi konsekwencjami, przede wszystkim z przegraniem procesu.

Proces kontradyktoryjny konstruuje gromadzenie materiału procesowego przez strony procesu, zaś sąd spełnia rolę biernego arbitra, zależnego od inicjatywy stron. W istocie, prawo sądu do działania z urzędu w sferze dowodowej powinno mieć charakter absolutnie wyjątkowy, gdyż jego nadmierne używanie przekreślałoby znaczenie art. 6 k.c.. Kto inny mógłby w takiej sytuacji przegrać proces niż ten, kto z uwagi na swą pasywność nie udowodnił faktów, z których wywodził skutki prawne (por. np. wyr. SN z 11.2.2011 r., II UK 269/10, L.; wyr. SN z 7.12.2010 r., I BU 8/10, L.; wyr. SN z 12.3.2010 r., II UK 286/09, OSNAPiUS 2011, Nr 17–18, poz. 237); wyr. SN z 7.5.2008 r., II PK 307/07, L.; wyr. SN z 8.1.2008 r., I UK 193/07, OSNAPiUS 2009, Nr 3–4, poz. 52; wyr. SN z 26.4.2007 r., II CSK 22/07, (...) 2008, Nr 5, poz. 38; wyr. SN z 26.10.2006 r., I CSK 166/06, L.; wyr. SN z 24.6.2005 r., V CK 806/04, L.; wyr. SN z 11.2.2005 r., III CK 318/04, L.; wyr. SN z 7.7.1999 r., II CKN 417/98). Jak słusznie wskazuje SN, podstawą kontradyktoryjnego procesu cywilnego jest zasada równouprawnienia jego stron. Poszukiwanie za stronę przez sąd z urzędu okoliczności przemawiających za jej stanowiskiem w istocie stanowi wyręczenie jej w obowiązkach procesowych, przez co sąd naraża się na uzasadniony zarzut nierównego traktowania stron procesu (wyr. SN z 12.3.2010 r., II UK 286/09, OSNAPiUS 2011, Nr 17–18, poz. 237).

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że brak jest podstaw do zarzucania Sądowi I instancji niedokonania ustaleń faktycznych, skoro lakoniczność ustaleń Sądu wynikała wyłącznie z bierności strony powodowej, która nie wskazała podstawowych faktów z których wywodziła swoje żądanie. Znamienne przy tym jest, że apelująca w istocie nie wskazała jakie ustalenia faktyczne, wynikające z pozwu i załączonych dokumentów, a mające znaczenie dla rozstrzygnięcia zostały przez Sąd pominięte, co powoduje, że zarzut ten należy uznać za gołosłowny.

Niezależnie od powyższego, z załączonych akt Sądu Okręgowego w Płocku sygn. akt I C 2218/13 wynika, że dłużnikiem (jedynym kredytobiorcą) w sprawie na którą powołuje się skarżąca był P. B. i jedynie przeciwko niemu nadana została klauzula wykonalności. Z powyższych akt oraz z akt sprawy Km 45277/15 tj. dotyczących egzekucji prowadzonej przeciwko P. B. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa nie wynika, by kiedykolwiek w/w sprawie wydana była klauzula wykonalności przeciwko małżonce dłużnika T. B.. Z akt tych wynika natomiast, że przeciwko powódce toczą się egzekucje z innych tytułów.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód powinien być uprawniony (z mocy norm materialnoprawnych) do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanego, a ten (także z mocy norm materialnoprawnych) zobowiązany do określonego zachowania się. Dotyczy ona możliwości określenia, czy w procesie występują w charakterze stron te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu. Tak więc w każdym procesie sąd musi rozstrzygnąć, czy strony procesowe są jednocześnie stronami spornego stosunku prawnego. Stwierdzenie

braku tej zgodności jest stwierdzeniem braku legitymacji procesowej po stronie powoda lub pozwanego, co prowadzi do oddalenia powództwa. Mając na względzie treść art. 840 k.p.c. § 1 dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, między innymi wtedy, jeżeli małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

W niniejszej sprawie powódka nie wykazała, by przeciwko niej jako małżonce dłużnika sąd nadał klauzulę wykonalności, zatem nie wykazała swojej legitymacji czynnej do występowania z powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Zatem oddalenie powództwa przez Sąd Okręgowy z uwagi na niewskazanie legitymacji procesowej czynnej należy uznać za zasadne, a zarzut naruszenia prawa procesowego za nieuprawniony.

Wskazując na powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Apelacyjny obciążył powódkę, jako przegrywającą proces obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego w części tj. w kwocie 1000 zł. Powódka znajduje się w trudnej sytuacji życiowej i majątkowej i pomimo wykonywania pracy zarobkowej, nie jest w stanie samodzielnie ponieść kosztów utrzymania siebie i swojej rodziny, bowiem w większości jej wynagrodzenie podlega zajęciu komorniczemu. Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznał, że brak jest podstaw do nieobciążania powódki kosztami procesu w żadnej części, gdyż powódka korzystała z pomocy profesjonalnego pełnomocnika i po orzeczeniu Sądu I instancji winna mieć świadomość bezzasadności swojego roszczenia.